

Z energetické krize jsme se ponaučili

Díky ponaučení a diverzifikaci dodavatelů by se podobná situace neměla v budoucnu opakovat, říká Ludvík Baleka, předseda představenstva Pražské plynárenské

► **Uplynulé dva roky byly pro plynárenství, ale spíše pro celou energetiku dost turbulentní. Stabilizovala se už situace?**

Minimálně pokud jde o trh s plynem, ano, a to jak v Česku, tak v Evropě. Nedávno jsme byli závislí na jednom dodavateli, dnes máme diverzifikaci, což je nejdůležitější. Problémem však stále je, že v jiných částech světa, třeba v USA, jsou energie výrazně levnější, což způsobuje tamní nadbytek plynu, cena jeho dovozu do Evropy a to, že Evropa je v tomto ohledu ryze dovozní.

► **Přinesly uplynulé dva roky ve vašem odvětví „poučení z krizového vývoje“?**

Dosažení diverzifikace je velkým pozitivem. Už nejsme vydíratelní jedním zdrojem, což nás do budoucna činí silnějšími a odolnějšími. Teď sice sledujeme dopady konfliktů na Blízkém východě na ceny ropy i plynu, ale můžeme se uklidňovat tím, že už to nebude znamenat, že by kvůli tomu plyn v Evropě nebyl. Dá se dovézt odjinud, byť o něco dražší, ale rozhodně ne skokově. To by se, doufejme, nemělo opakovat.

► **Skutečně můžeme být takto optimističtí?**

Nikdy nemůžeme říct nikdy, ale s velmi vysokou pravděpodobností, hraničící téměř s jistotou, lze říct, že se natolik vysoké ceny plynu jako za energetické krize již nebudou opakovat.

► **Poučili se z energetické krize i odběratelé, tedy běžní lidé? Naučili se šetřit?**

Ano, můžeme to jasně vidět na spotřebě, která klesla. Důvodů je několik - jedním je šetření, dalším to, že mnoho lidí si nechalo instalovat solární panely.

► **Myslíte, že s nárůstem solárních panelů a obnovitelných zdrojů energie obecně bude plyn hrát roli vyrovnávacího zdroje, který je na rozdíl od slunečního svitu nebo větru stabilní? Zejména u občas diskutuje, zda by se plyn neměl stejně jako uhlí odebrat do propadliště dějin, protože to také není úplně čistý zdroj energie...**

Mě vždy trochu rozčiluje, když někdo řekne: „Tady máme roční spotřebu elektřiny, namontujeme sem solární panely, které vyrobí stejně, a máme vyřešeno.“ To je nesmysl, který možná platí v teoretickém ročním úhrnu. Je potřeba k věci přistupovat se zdravým rozumem. Já ani nikdo jiný neví, co bude za deset let, zda

nevzniknou nové revoluční čisté zdroje. A pokud se podíváme na současnou situaci, úplný odklon od plynu není příliš reálný. Zkusili to v Nizozemsku, ale už i tam si uvědomili, že narazili hlavou do zdi. A to mají přístup k moři, kam lze umístit větrné elektrárny, jež poskytují poměrně solidní a stabilní výkon. Plyn je v současnosti nenahraditelný.

► **Takže můžeme jen snižovat jeho spotřebu solárními panely a tepelnými čerpadly?**

Podívejte se na to takto - pokud mám nový dům se zateplením, je vhodný k instalaci obojího, jen bych nedával tepelné čerpadlo moc blízko k sousedům, jelikož je hlučnější. Pokud ale máte starý dům bez dobré izolace, který je energeticky náročný na provoz, pak už to pro vás není výhodné. A to se nebudeme bavit, neřkuli o bytech v památkově chráněné zástavbě, kde není kam tepelná čerpadla a solární panely dát. Rozvoj technologií na skladování energie z obnovitelných zdrojů v budoucnu možná přinese změnu, ale teď nic lepšího než plyn nemáme. Je potřeba se na to dívat selským rozumem, což v Bruselu trochu chybí, jako by si někteří úředníci občas neuvědomovali, že o fyzikálních zákonech se nedá hlasovat v parlamentu.

► **Jak by se to dalo změnit?**

Byla by potřeba, aby o těchto věcech rozhodovalo více lidí z praxe, kteří třeba řídili firmu a uvědomují si dopady svých rozhodnutí. V USA byla motivace firem přejít na ekologičtější zdroje často čistě ekonomická – ať už šlo o odpuštění daní, nebo investiční pobídky. U nás jsme vytvořili umělý trh s emisními povolenkami, na kterém vydělaly poradenské a IT firmy, a tento trh je velmi ovlivnitelný politiky. Stačí, aby nějaký politik něco řekl do médií, a hned to zahýbe cenami. S takovým trhem si nejste schopní říct, co bude za pět nebo deset let. A investice v energetice se dělají třeba na 30, 40 nebo i 50 let. Nemáme žádnou jistotu ohledně ceny povolenek ani ohledně toho, že když zainvestujeme do plynové elektrárny, tak nám za pár let Brusel neřekne, že ji máme zavřít. To je velký problém. Ještě bych se ale vrátil k předchozí otázce.

► **K nenahraditelnosti plynu?**

Ano, dodal bych, že bez plynu neuřídíme naši energetickou soustavu. Nezapomínejme, že uhelné elektrárny, které budeme zavírat, jsou také poskytovatelem podpůrných služeb pro Českou elektroenergetickou přenosovou soustavu, ČEPS. Pokud ČEPS nebude mít tyto služby, což by se zavřením i plynových elektráren nemělo, nastanou black-outy. Tak jednoduché to je, snad pochopí i v Bruselu, že když dávají peníze na zelené zdroje, musejí je dát také na stabilní zdroje, které to celé pomohou regulovat.

► **Hodně se mluví o odklonu od ruského plynu. Podařilo se nám ho dosáhnout? A bude to skutečně tak, že už v Evropě nebude?**

V energetickém byznysu musíte mít pověst spolehlivého dodavatele. Tu Rusko ztratilo. Musíme si však přiznat, že ruský plyn v Evropě pořád je, ať už se do ní dostává třeba přes Turecko, nebo se do ní může dostat i ruský LNG plyn, byť jen obchodně, a nikoli fyzicky. Ač se monitorduje, zda si lodě na volném moři nepředávají ruský plyn vydávaný za plyn odjinud, také to není dokonalé. Ale bavíme se o malém množství bez zásadního významu. Až skončí válka na Ukrajině, do Evropy se opět začne vozit plyn z Ruska, nastane snížení ceny, ale už nikdy Rusko nebude dominantní dodavatel, spíše jen jeden z mnoha, navíc se špatnou pověstí.

► **Pojďme od geopolitiky „domů“, do Pražské plynárenské. Blíží se topná sezona, jsme na ni připraveni?**

V Česku můžeme být letos klidní. Zásobníky plynu máme z 94 procent plné, což samo o sobě jako číslo nic moc neříká, ale to, že v nich máme plyn na více než 50 procent naší roční spotřeby, nás může uklidňovat. Rád bych ale dodal, že i když my jsme připraveni, někteří naši zákazníci na topnou sezonu připraveni nejsou, jelikož nemáme zákazníky jen v Praze, ale i v oblastech zasažených povodněmi. Těm se teď snažíme pomoci situaci zvládnout.

► **Jak konkrétně?**

Zajišťujeme například plynové kotle pro školu v Opavě, které by měly být co nejdříve nainstalovány a připraveny k provozu. Dále se chystáme na jaře pomoci s vytápěním a dodávkami tepelných čerpadel do povodni poškozených domů.

► **Má Pražská plynárenská ještě další projekty, kterými by se mohla pochlubit?**

Je jich více, z těch větších bych zmínil instalaci solárních panelů v našem areálu, kterými by se měl pohánět elektrolyzátor na výrobu ekologického vodíku pro auta, autobusy a popelářská auta, což uleví životnímu prostředí nejen v Praze 4, případně projekty v teplárenství, kde jsme se spojili s hlavním městem Prahou, Dopravním podnikem hlavního města a městským developerem kvůli instalaci výměníků tepla do nově budovaných tunelů metra, čímž by šlo vytápět novou výstavbu v okolí nových zastávek.

► **Každého zajímá cena plynu. Ta se v uplynulých měsících spíše snižovala, bude tomu tak nadále? Nebo jsme se dostali do bodu, odkud už není prostor k dalšímu poklesu?**

Pro naše zákazníky je dobrou zprávou, že jim cenu plynu popáté v řadě snížíme. Obecně trh za současné ceny, která po poklesu šla mírně nahoru, kalkuluje s rizikem eskalace konfliktu v Perském zálivu, faktem, že od nového roku by měl přestat proudit plyn přes Ukrajinu, a s dalšími rizikovými faktory. Podmínkou výraznějšího poklesu ceny plynu je ukončení blízkovýchodního konfliktu i války na Ukrajině, což z krátkodobého hlediska není příliš reálné. Z celosvětového hlediska záleží i na vývoji čínské ekonomiky.

► **Radil byste současnou cenu plynu zafixovat, nebo nefixovat?**

Současná rizika jsou spíš větší než menší, takže bych fixoval. ●

Podmínkou výraznějšího poklesu ceny plynu je ukončení blízkovýchodního konfliktu i války na Ukrajině, což z krátkodobého hlediska není příliš reálné. Z celosvětového hlediska záleží i na vývoji čínské ekonomiky.